

Hørings svar til NOU 2024: 12

Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk (AROD) gjør klart at Rushåndhevingsutvalgets rapport ikke ivaretar rettssikkerheten til de forfulgte på rusfeltet. I 60 år har lovgiver sett vekk fra forskning og rettsprinsipper i videreføring av straff, og utvalgets rettighetsanalyse har åpenbare mangler.

Det er viktig at etterfølgende lovarbeid ikke blir skadelidende og AROD vil i det følgende påpeke svakheter.

Manglende rettssikkerhet

Rushåndhevingsutvalget er [kjent](#) med forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse. Jakten på syndebukker har vært påpekt av kriminologer og retts sosiologer i over 40 år, og utvalget er ansvarliggjort for manglende rettighetssikring og vilkårlig forfølgelse, men NOU 2024: 12 fremstår som et hvitvaskingsprosjekt for en regjering som vil straffe på tilbakeviste premisser. Den faglige innsikt som kom til uttrykk i NOU 2002: 04 og NOU 2019: 26 blir gjennomgående oversett, og det fremstår som bestemt at rettighetsanalysen skulle ende i lovforslag som løser regjeringens straffeproblem.

Utvalget skulle utrede om de straffeprosessuelle virkemidlene politiet har i dag «er egnet til effektivt å kunne avdekke narkotikabruk hos unge». Regjeringen og politiledelsen påstår at de trenger tilgang til maktmidler for å redusere rusbruk og skader som følger, og på et overordnet plan fastsetter mandatet at utvalget «skal synliggjøre implikasjoner for politiets tvangsmiddelbruk av eventuelle foreslåtte endringer i det strafferettslige sporet, og også foreslå avbøtende tiltak om det er hensiktsmessig». Når tidligere utredninger har avvist at straff er forenelig med strafferettens prinsipper burde utvalget ha gjennomgått de synlige implikasjonene av politiets tvangsmiddelbruk, men dette er ikke gjort.

En opplagt svikt er derfor at utvalget ikke vektla kontrollomkostningene eller vurderte mål oppnåelsen etter 60 år med tvangsmiddelbruk. Det følger at rettssikkerheten ikke er ivaretatt, for om utvalget ikke belyste mål oppnåelsen og kontrollomkostningene, hvordan kunne utvalget «identifisere og foreslå tiltak for å avbøte konsekvensene av å fjerne fengselsstraff som straffereaksjon i disse sakene»?

Det sier seg selv at forholdsmessighet forutsetter et meningsbærende forhold mellom mål og middel og at utvalget ikke kunne «drøfte om det i bruk- og besittelsessaker fortsatt bør være adgang til ransaking av person i medhold av straffeprosessloven § 195» uten en analyse som

vektla individets rett til frihet mot samfunnets behov for beskyttelse. Først etter en grundig avveining av fordeler og ulemper kan tvangsmidler fremstå nødvendige i et moderne samfunn, men utvalgets rettighetsanalyse er vridd i tyranniets tjeneste.

Vi ser dette i punkt 11.1.3 hvor utvalget ser nærmere på mandatet:

Et sentralt tema i mandatet punkt 2 omhandler forholdsmessigheten av tvangsmiddelbruk. Kravet til forholdsmessighet ved bruk av tvangsmidler er regulert i straffeprosessloven § 170 a annet punktum. Bestemmelsen er plassert i lovens fjerde del om tvangsmidler. Men kravet om forholdsmessighet er et alminnelig prinsipp i straffeprosessen. Bestemmelsen må anvendes analogisk ved bruk av straffeprosessuelle inngrepshjemler plassert andre steder i straffeprosessloven og i andre lover. I mandatet heter det: I lys av de praktiske utfordringene for politiet med å trekke grensen mellom ulike grader av avhengighet ved vurderingen av bruk av tvangsmidler, skal utvalget vurdere om den konkrete straffereaksjonen mistenkte risikerer, må være avgjørende for utfallet av forholdsmessighetsvurderingen etter straffeprosessloven § 170 a, eller om det rettslig sett er mulig å ha en bredere tilnærming. Blant annet skal utvalget utrede om det i forholdsmessighetsvurderingen i større grad kan legges vekt på at bruk av narkotika er et stort samfunnsproblem, og at beslag og tilintetgjøring av narkotika er viktig for å hindre spredning av stoffer med skadepotensial og til å motvirke bruk og etterspørsel. Utvalget skal også vurdere om det i større grad kan tas hensyn til det praktiske behovet politiet kan ha for å avdekke om en rusavhengig har befatning med narkotika utover slike mengder som anses å være til egen bruk.

Vi ser hvorfor utvalgets rettighetsanalyse er en ladet pistol mot de forfulgte. Utvalget gjør ikke en analyse for å avklare om maktmiddelbruken er nødvendig, men for å sikre et juridisk rammeverk basert på et maksimalt nivå av fiendebildedyrking: Har ikke samfunnet vært tilstrekkelig på vakt mot faren som truer? Kan lovverket strammes inn ytterligere for å avdekke bruk og salg?

Det er slike spørsmål regjeringen vil ha svar på, og utvalget leverer. Det fremstår irrelevant om maktmidlene gjør vondt verre eller om signalet fra lovgiver fungerer etter intensjonen: Om riksadvokaten ikke vurderer rusbruk som et alvorlig nok lovbrudd for at tvangsmidler kan benyttes, oppretter regjeringen et utvalg som er villig til å se mer alvorlig på saken, og slik videreføres vilkårlig forfølgelse.

Totalitære trender

Vi må ikke glemme at utgangspunktet for Rushåndevingsutvalget er at Rusreformutvalget i 2019 viste at straff ikke kan forsvares. Et knapt politisk flertall ville ikke erkjenne nederlag og rusreformen ble nedstemt, men riksadvokaten tok lovgivers signal på alvor og avsluttet brukerjakten.

Det er disse føringene som regjeringen og politiledelsen vil reversere, og vi ser utslaget av utvalgets vilje til å etterkomme regjeringens totalitære ambisjoner i punkt 12.5.6 hvor utvalget mener at riksadvokatens brev av 9. april 2021, hvor det uttales at kroppslig undersøkelse i form av urin- eller blodprøve for å avdekke rusmiddelbruk er et uforholdsmessig inngrep, er for kategorisk. For å etterkomme regjeringen, mener utvalget at forholdsmessighetsvurderingen bør være mer nyansert og foreslår en markert utvidelse av hvilke momenter lovteksten uttrykkelig nevner. Dagens formuleringer er «sakens art og forholdene ellers», mens utvalget foreslår at det i lovteksten skal stå «sakens art, inngrepets art, hensynet til rettshåndhevelse, hensynet til den inngrepet rettes mot og forholdene ellers». Tanken er at lovteksten enda klarere skal tilkjenne at forholdsmessighetsvurderingen er bred, og at hensynet til rettshåndhevelse er et viktig moment i vurderingen. Rushåndhevingsutvalget utvider slik forholdsmessighetsvurderingen til å inkludere viktigheten av rettshåndheving, men hvorfor vektlegge dette hensynet?

Det er gode grunner for at Straffeprosessutvalget ikke inkluderte dette hensynet i NOU 2016: 24. Lovforslaget kapittel 14 inneholder grunnvilkår og fellesregler for tvangstiltak. Ett av utvalgets forslag var å klargjøre momenter som er sentrale i forholdsmessighetsvurderingen og lovforslaget § 14-1 (2) første punktum lyder slik: «Tvangstiltak kan bare benyttes når inngrepet er nødvendig og forholdsmessig.»

I annet punktum er det nærmere retningslinjer for vurderingen: *Ved vurderingen skal det tas hensyn til om mindre inngripende tiltak i tilstrekkelig grad kan ivareta formålet, sannsynligheten for at formålet med tiltaket vil bli ivaretatt, inngrepets virkning for den som rammes, og sakens karakter.* I lovforslaget nevnes flere sentrale momenter i forholdsmessighetsvurderingen, men behovet for rettshåndheving nevnes ikke, sannsynligvis fordi det er i totalitære regimer at slike hensyn tradisjonelt vektlegges – og vi ser på utvalgets analyse at andre momenter ved forholdsmessighetsvurderingen ikke tillegges vekt.

Utvalget tar for gitt at mindre inngripende tiltak ikke i tilstrekkelig grad kan ivareta formålet, undersøker ikke forholdet mellom mål og middel, og hverken sakens karakter eller inngrepets virkning for den som rammes er synlig vektlagt. Slik leverer utvalget en analyse som ser bort fra reelle hensyn. Dette for å forebygge trenden mot de facto avkriminalisering og gi politiet inngang til tvangsmidler, men om utvalget skal vurdere «om det etter gjeldende rett er tilstrekkelig klare rammer for politiets tvangsmiddelbruk», og «om politiet kan og bør gis tilgang til også andre straffeprosessuelle virkemidler enn etter gjeldende rett», bør ikke utvalget utrede konsekvensene av tvangsmiddelbruken? Risikerer ikke regjeringen ellers å gjøre vondt verre?

Straffeprosessutvalget gjorde klart at for at tvangstiltak skal være nødvendige og forholdsmessige må mindre inngripende tiltak, samt sakens karakter, være vurdert sammen med inngrepets virkning for den som rammes. Ingenting av dette er gjort, så hvordan vet utvalget om tvangsmiddelbruken er forholdsmessig? Er det forsvarlig å etterkomme

regjeringens iver etter straff når visjonen om et narkotikafritt samfunn ikke gir mening, viktige [spørsmål](#) står ubesvart, og offentlig panikk og nedprioritering av rettighetsjuss er påvist av Rusreformutvalget og Rolleforståelsesutvalget?

Disse tre faktorene; tilgjengelighet, holdninger til bruk og faktisk bruk, er sentrale når det skal avgjøres hvor vellykket ruspolitikken fungerer. Hvis utvalget hadde undersøkt om forbudet oppfylte et legitimt formål, ville det vært klart at forbudet har feilet etter samtlige målestokker. Det ville blitt klart at politiets maktbruk på rusfeltet i 60 år har kastet bensin på et stadig større bål, men skylapper gjør at utvalget overser viktige spørsmål. Utvalget legger for eksempel til grunn at «effektiv etterforskning må antas å ha en allmennpreventiv og individualpreventiv effekt, og er dermed et viktig forebyggende tiltak», (s. 177) men dette er omstridt. Verken riksadvokaten eller justisdepartementet har dokumentasjon som underbygger den signaleffekt som utvalget tar for gitt, så hva gjør Rushåndhevingsutvalgets blindsoner med tilliten til myndighetene?

«Minst mulig inngripende»?

Politiloven § 6 pålegger politiet å gå frem så hensynsfullt som overhodet mulig. «Politiet skal ikke ta i bruk sterkere midler uten at svakere midler må antas utilstrekkelige eller u hensiktsmessige, eller uten at slike forgjeves har vært forsøkt», og i proposisjonen til politiloven er det presisert at § 6 i utgangspunktet kommer til anvendelse uavhengig av hjemmelsgrunnlaget for tjenestehandlingen, og uten hensyn til hvilket saksområde politiet opererer på.

Utvalgets rettighetsanalyse svikter derfor ikke bare de forfulgte, men ansatte i politiet. Politiskolens Tania Randby Garthus har [påpekt](#) at «Det er noe dypt problematisk med et politi som glemmer etiske vurderinger opp mot midlene de bruker og der midlene ikke er underlagt noen form for kontroll». Rushåndhevingsutvalget er skyldig i det samme, for mange politifolk forstår at maktmiddelbruken ikke gjør situasjonen bedre.¹ Ved å videreføre mytene som bygde forbudet, setter utvalget tjenestemenn som tar fagfeltet på alvor i en umulig situasjon, for ordre fritar ikke for straffeansvar.

Tvert imot, historisk og prinsipiell kontekst avslører forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse, og svikt i ledelse er tilstrekkelig dokumentert til at samtlige i justissektoren bør kjenne uro. Stadig flere land regulerer cannabismarkedet for å beskytte folkehelse, og om utvalget skulle utrede politiets bruk av maktmidler, og forholdsmessighetskravet kommer til anvendelse uavhengig av hjemmelsgrunnlag og saksområde, er det ikke forsvarlig å legge til grunn at forbudet oppfyller et legitimt formål.

¹ Politimannen Jon Christian Møller [uttalte](#) august 2024 på sosiale medier at «Jeg var en del av kulturen og gjorde disse greiene i årevis, det var slik vi opererte. Først da jeg sluttet i politiet, forsto jeg hvor ille vi holdt på. Vi skapte mye mer faenskap enn vi «forebygget». Det var skammelig, og er grunnen til at jeg nå engasjerer meg sterkt.»

Det er dette som er Rushåndhevingsutvalgets største synd. I rettighetsanalysen klypte og limte utvalget fra offisielle fasadebegrunnelser for å konkludere at forbudet oppfylte et legitimt formål, men på hvilket grunnlag er straff forsvarlig når målet om et narkotikafritt samfunn er oppgitt og stadig flere land regulerer markedet for å beskytte folkehelse?

Utvalgets svar er at forbudet oppfylder et legitimt formål ved å vise til lovgivers signal, men dette er ikke en pålitelig retningsanviser når panikk er påvist. Pågripelse og varetektsfengsling er maktmidler som krever solid begrunnelse, og ifølge Rusreformutvalget mangler det empirisk belegg for en eventuell preventiv effekt av strafflegging av rusmiddelbruken i samfunnet som ikke kan oppnås gjennom alternative virkemidler. Rushåndhevingsutvalget kan derfor ikke se bort fra at straff videreføres på sviktende grunnlag uten å bidra til et juridisk makkverk, hvilket er flere eksempler på.

Når utvalget forsøkte å besvare om rettshåndhevelse knyttet til bruk og besittelse av narkotika har ført til «overskuddsinformasjon» som har hatt verdi for å avdekke «bakmenn», oppgir utvalget at «Det er ikke enkelt å fremskaffe informasjon om temaet. Som ledd i sitt arbeid har utvalget vært i kontakt med Riksadvokatembetet og Politidirektoratet for å undersøke om det finnes pålitelig kunnskap om temaet. Slik kunnskap finnes ikke. . . . Fraværet av pålitelig informasjon og usikkerheten knyttet til den informasjon som finnes med fører at utvalget ikke går nærmere inn på dette temaet». (s 178)

Vi ser at frihetspresumsjonen tillegges null vekt. Utvalget tar for gitt at noe godt kommer ut av maktmiddelbruken og at ransaking, pågripelse, varetekt, og andre tvangsmidler er nødvendige i et moderne samfunn. Ingen steder veies kontrollskader, og tilbøyeligheten til å se vekk fra elementære rettsprinsipper finner vi igjen i kapittel 6.2.6.2, hvor forholdet til Barnekonvensjonen oppsummeres. Utvalget forteller på side 124 om vilkårene som ligger til grunn for Barnekonvensjonen Artikkel 33 og det går klart frem at «Tiltakene som iverksettes må være egnet til å forebygge at barn bruker narkotika». Utvalget meddeler videre at «Vilkåret om at tiltak overfor barn må være egnet for formålet, har blitt problematisert i tilknytning til bruk av ruskontrakter og ruskontroll som vilkår for påtaleunntatelser». I denne forbindelse nevnes NIMs rapport fra 2022 som påpekte «at det ikke var forskningsmessig belegg for å si at ruskontrakter har en forebyggende effekt, og at det derfor kan spørres om dette er et egnet tiltak for å beskytte barn mot bruk av narkotika etter barnekonvensjonen artikkel 33».

Dette tilsier at frihetspresumsjonen vektlegges, men utvalget våger ikke. Om forskningsmessig belegg skulle være et kriterium for å straffe, ville forbudslinjens fundament rakne, og det vil ikke utvalget. Utvalget forklarer derfor «at konvensjonens pålegg om egnede tiltak ikke kan innebære at det kreves forskningsmessig belegg for at tiltaket har ønsket effekt på generelt nivå. Dette vil i så fall utelukke svært mange aktuelle forebyggende tiltak». (s. 124)

Slik unngår utvalget konsekvensene av menneskerettighetene. Heller enn å erkjenne at *ingen* tiltak som forbudstilhengerne har satt i gang har faglig grunnlag, og at forbudet gjør vondt verre, gjør utvalget sitt for å hvitvaske regjeringens prosjekt. Utvalget bruker derfor etablert

rett til å avvise kravet om at tiltak skal være forskningsbasert. Det må i stedet «alltid foretas en konkret vurdering i den enkelte sak av om tiltaket er egnet for å oppnå formålet», men vi ser på dagens rettsvesen hvordan det fungerer: Rundt 40 prosent av sakene for tingrettene omhandler feilaktig kriminaliserte substanser som gjør borgere til fritt vilt for politistatens disipler; i 60 år har lovgiver sett vekk fra forskning og rettsprinsipper for å jakte på syndebukker, og like lenge har jurister sørget for en blindsoner til tross for at forbindelsen til fortidens vilkårlige forfølgelse er opplagt.

Dette er juristenes svik. Jakten på syndebukker har vært dokumentert i 40 år av kriminologi og rettsosiologi, men de fleste jurister er i tyranniets tjeneste. Takket være deres bidrag kan regjeringen ennå flagge med «Allmennprevensjon» og «folkehelse», mens folk blir forfulgt, for landskapet tåkelegges tilstrekkelig til at tillit består. Justisdepartementet har i over 20 år vært skyldig i dette: Implikasjonene av Straffelovkommisjonens, Rusreformutvalgets, og Rolleforståelsesutvalgets arbeid forblir ignorert av jurister som svikter fagansvar, og i den grad hensynet til rettshåndhevelse ikke alene vektlegges, må en bredere forholdsmessighetsvurdering gjøres – som avdekker manglende minoritetsbeskyttelse.

Mer helhetlig ruspolitikk

Ironisk nok er prinsippet om likhet for loven eneste grunn til at forbudet består. Det var derfor rusmisbrukere ikke ble unntatt straff i den politiske prosessen rundt rusreformen, og også utvalget vektlegger prinsippet i totalitær retning, med fokus på om avkriminalisering av tyngre brukergrupperinger er i strid med det strafferettslige likebehandlingskravet. Men hvem andre enn systemtro jurister vekter grunnlovens prinsipper til inntekt for despotiet? Forbyr ikke likhetsprinsippet all usaklig forskjellsbehandling når straff er involvert, og innebærer ikke mer helhetlig tenkning at de illegale stoffene reguleres på lik linje med alkohol og tobakk?

Dette var løsningen for straffelovkommisjonens flertall. Etter rusreformrapporten er grunnlaget for å avvise straff enda klarere, og når politiets maktmidler ikke klarte å bøte på problemet for 50 år siden, når cannabisbruken begynte i slottsparken, hvordan skal mer av det samme gjøre det bedre når bruken har spredt seg til hele landet? Når ikke engang fengslene er frie for narkotika, hvordan skal mer maktbruk og kontroll hjelpe?

Det er viktig at slike spørsmål ikke overses. Politiet har et samfunnsoppdrag som helt overordnet består i å forebygge, bekjempe kriminalitet og skape trygghet for befolkningen, og det er vanskelig å påstå at håndhevelse av narkotikaforbudet har forebygget rusbruk, bekjempet kriminalitet, eller skapt trygghet for befolkningen. Historisk kontekst viser i stedet at jo mer politiet blander seg i narkotikamarkedet, desto mer vold og utrygghet oppstår, og hadde utvalget utredet denne blindsonen ville regjeringens straffeprojekt kommet dårlig ut.

Vi ser dette på folks holdninger. I en [undersøkelse](#) i 1968 mente 96 prosent at all bruk av cannabis burde være forbudt. I dag er befolkningen langt mer delt og rundt halvparten ønsker legalisering. Det er ikke uten grunn at folkets tillit til politiet underveis har dalt, for om staten

utstøter mennesker og utpeker dem som et problem på grunn av rusbruk som brukerne opplever som uproblematisk, er det rart at de trekker seg unna hjelpeapparat? Om staten forfølger borgere som velger mindre skadelige rusmidler enn dem som staten tilbyr, bør vi overraskes om respekt for lov og orden forvitrer?

Det er opplagt at mer av samme medisin ikke er godt for noe, og videre behandling av lovforslaget må ta med i betraktningen et større bilde. Ideen opprinnelig var å gjøre samfunnet narkotikafritt, og forfølgelsen begynte i 1968 gjennom skjerping av legemiddeloven og at straffeloven fikk en egen paragraf for omsetning av narkotiske stoffer. Siden har politiets ressurs- og maktmiddelbruk økt betraktelig, og vi ser resultatet på etterforskede lovbrudd. Frem til 1980 [var](#) det årlig mindre enn 100 etterforskede narkotikalovbrudd per 100 000 innbygger. Innen 1990 var antallet [økt](#) til 200 etterforskede narkotikalovbrudd per 100 000 innbygger, og innen begynnelsen av 2000-tallet var det [opptil](#) 1000 etterforskede narkotikalovbrudd per 100 000 innbygger.

Til sammen snakker vi om nærmere en million straffereaksjoner hvor narkotika er involvert fra 60-tallet til i dag. I tillegg kan regnes mange tilfeller av varetektsfengsling som ikke endte i sak. I kampen mot narkotika kan pågrep og varetektsfengsling på grunn av bevisforspillelsesfare besluttes selv om bevisforspillelsesfaren helt eller delvis knytter seg til straffesaken mot en annen person, og det er umulig å veie den smerte og fortvilelse som ligger bak tallene. Fra et titalls arrestasjoner til titusener årlig har maktmiddelbruken bredd om seg, mens strafferammene har økt fra 6 måneder til 21 år, og hva har samfunnet fått tilbake?

[Undersøkelser](#) av tilgjengeligheten viser at andelen som oppgir at de kan skaffe cannabis har økt kraftig fra 1968, da andelen ja-svar var 14 prosent. Til tross for eksponentiell økning i maktmidler og strafferammer, var andelen ja-svar steget til 29 prosent i 1994, og videre til 36 prosent i 2004. Siden har cannabis vært like tilgjengelig, mens gjennomsnittlig styrkegrad har [økt](#) fra 5 prosent i 2000 til 29 prosent og realprisen er redusert med rundt 80 prosent. Dette til tross for en mangedobling av innsatsstyrken, så på hvilken måte har maktmiddelbruken redusert etterspørsel?

Heller ikke tilbudssiden har forbudet vært egnet til å hamle opp med. SSBs beregning av den totale narkotikaomsetningen i Norge er beregnet til 1,75 milliarder kroner. Dette er penger som politikerne hvert år putter i kriminelles lommer og Bretteville-Jensen har anslått at politi og tollvesen beslaglegger ca. 10 % av stoffmengden, et tall som rushåndhevingsutvalget finner troverdig.

10 prosent er altså resultatet etter at narkotikabekjempelsen har gjort Norge til et av Europas mest kontrollerte samfunn. På dette grunnlaget hevder regjeringen at mer tvangsmiddelbruk er avgjørende for sikring av folkehelse, men har politiets innsats gjort annet enn å holde prisene kunstig høye og gi organisert kriminalitet en kilde til fantastisk profitt? Er ikke krigen mot narkotika for lenge redusert til en katt og mus lek hvor uheldige brukere og selgere

kvernes igjennom straffehjulet for å bringe økonomi og prestisje til politi og domstoler, men sorg og lidelse til andre involverte?

Rushåndhevingsutvalget tar for gitt at politiets innsats er nødvendig, men hva betyr det at politiet beslaglegger 10 prosent? Hvis vi tenker oss om, betyr det at prisen på varer holdes kunstig høy, slik at organisert kriminalitet får grobunn. Det betyr at glattceller fylles, at familier mister nære og kjære til kriminalomsorgen, at brukerne opplever utrygghet og utvikler psykiske lidelser, at selgere organiserer seg i gjenger for å posisjonere seg, og at samfunnet utsettes for den dynamikken som vi kjenner så godt – den som fremmer hensynsløshet, overdoser og hardere fronter. Det er dette regjeringen merkelig nok vil ha mer av, men dobbeltmoralen og profittmulighetene bak forbudet har skapt massiv korrupsjon. Organisert kriminalitet kan bare vokse i den grad lov og orden mister tak, hvilket igjen skaper mistro til politiet, så hva godt kan mer tvangsmiddelbruk gjøre?

Ikke bare har politiets innsats vært nytteløs i målsetningen om et narkotikafritt samfunn. Kontrollomkostningene er så enorme og ødeleggende at andre statsledere ser legalisering som eneste løsning. Det er med god grunn for hva betyr det om 10 prosent av varene ikke blir beslaglagt? Hvor ille ville det blitt om politiet la ned hele innsatsen mot narkotika?

Hvis vi tenker oss om, ville varer av bedre kvalitet erstatte dårligere og elendige dealere ville mistet markeder. Incentivet for vold og represalier ville blitt mindre, hvilket ville gjort bruk og salg tryggere, og verden ville blitt et fredeligere sted. Rent faktisk, [rapporter](#) har i lang tid understreket at jo mer politiet blander seg i narkotikamarkedet, desto mer vold og utrygghet oppstår i lokalsamfunn, så hvorfor vil regjeringen ha mer maktmidler? Frykten for legalisering fremstår ikke rasjonell, så er det et spill for å opprettholde budsjetter og prestisje?

Alt tyder på det. Vitner i politiet kan fortelle at Statsministeren opprinnelig var for rusreform men snudde for å tekkes straffelobbyen. Argumentene som brukes for straff er videre så elendige at stadig flere borgere mister respekten for myndighetene, og at jurister støtter regjeringens ambisjon er ikke forsvarlig. Om det narkotikafrie idealet hadde lokket litt mer, ville samtlige som vil straffe på rusfeltet akseptert dødsstraff i kampen mot narkotikaondet. Debatt og motforestillinger ville vært forbudt fordi det førte til mer bruk, og regjeringen fremmer slike føringer. Det er derfor historisk og prinsipiell kontekst er viktig, og justisdepartementet svikter sitt samfunnsoppdrag så lenge vilkårlig forfølgelse består og effektiv minoritetsbeskyttelse uteblir.

AROD advarer på dette grunnlaget ikke bare mot lovforslaget, men vil fortsette med sivil ulydighet for rettssikkerheten. Siden avvísningen av straffelovkommisjonens arbeid har den politiske prosessen vært på et konstitusjonelt sidespor, og vi har liten tillit til at lovgiver vil rette opp den skade som har skjedd av egen fri vilje. Rushåndhevingsutvalget viser i stedet at maktmennesker er i gang med et større angrep mot befolkningen, og vi vil bruke rettssystemet til å påtvinge ansvar.

Vi gjør dette ved å bryte loven. Alt for lenge har lovgiver utsatt et oppgjør som må komme, og gjennom [Folkehelseforbundet](#) har hundrevis av cannabisbrukere løsrevet seg en korrumpert politisk prosess. Fremover venter flere rettsaker hvor lovgiver må svare for seg, så vær klar over at samtlige jurister som godkjenner dette lovarbeidet har et problem for ettertiden, at dere er ansvarlige for vilkårlig forfølgelse, og at et etterkrigsoppgjør kommer.

Rushåndhevingsutvalgets medlemmer ligger i denne sammenheng ille an, for hundretusenvis av straffereaksjoner er konstitusjonelt omstridt etter at prøvelsesretten ble gjort gjeldende i 2008. Siden har fallhøyden knyttet til å beskytte forbudet fra rettighetsanalyse blitt stadig større, og utvalget har ettertrykkelig sviktet sitt samfunnsoppdrag.

Forestill 60 år med en straffepolitikk som opprinnelig tok sikte på å fjerne fedme. Visualiser at politiet i løpet av denne tiden har brukt mer og mer maktmidler og ressurser på å stanse overvekt, men at antallet overvektige hele tiden øker. Det er logisk at antallet «misbrukere» øker fordi straffetiltakene gjør livsforholdene verre, men tenk om regjeringen, etter flere utredninger som svekker grunnlaget for straff, oppretter et utvalg for å sikre maktmiddelbruken: Ville det vært forsvarlig om et slikt utvalg bare vurderte om maktmidlene var effektive for å avdekke overvekt, eller tilsier rettssikkerheten at maktmiddelbruken må sees i sammenheng med en feilet visjon?

Prinsipielt er problemstillingen den samme rushåndhevingsutvalget. Et avgjørende moment for tvangsmiddelbrukens legitimitet er knyttet til hvor sannsynlig det er at formålet med tvangsmiddelbruken vil realiseres, og visjonen om et narkotikafritt samfunn er lenger unna for hver dag. I stedet er folkehelse den nye målestokken for ruspolitikken, og om utvalget virkelig ønsket avklaring av rettigheter ville AROD vært blant 17 aktører som ble invitert til oppfølgende innspillsmøte.

Det var vi ikke. Rettighetsanalysen til utvalget utgjør heller et angrep på jussens integritet og AROD ber mer oppegående jurister ta avstand fra en større trussel mot rettsstaten. Offentlig panikk kunne ikke vært videreført fra tiår til tiår uten svikt i ledelse, og 200 års rettshistorie står på spill, så legg forslaget dødt og sørg for en ruspolitikk som er fri fra uholdbare totalitære fakter.

Med hilsen

A handwritten signature in black ink that reads 'Roar Mikalsen'. The signature is fluid and cursive, with the first name 'Roar' and last name 'Mikalsen' clearly distinguishable.

Roar Mikalsen

Leder for Alliansen for rettighetsorientert ruspolitikk